

get dog ment at burde sige, at den oprindelige Tanke ikke har været den at oprette en Art permanent Statsstation til Foretagelse af visse videnskabelige Forsøg, men snarere at yde en i Tid begrænset Understøttelse til Forsøg paa at opnaa bestemte praktiske Resultater, og Udvalget har derfor ment at burde give et Udtryk for denne Bevillings egentlige Karakter ved at foreslaa, som det skete i Fjor, at Beløbet nedsættes foreløbig med 2,000 Kr. Der er ogsaa af det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (Holm) henvist til, at det i den Skrivelse fra polyteknisk Lærestanstalt, som har været sendt til Finansudvalget og er optrykt i Bilagene, er udtalt, at nu ere Vindforsøgene, altsaa det, hvortil Bevillingen oprindelig blev given, afsluttede i det væsentlige. Dette er i Overensstemmelse med Indberetningen fra den paa-gældende, Professor la Cour i Askov. Et Par Linier deraf ønsker jeg med den højt-ærede Formands Tilladelse at oplæse. I Indberetningen om Forsøgsmøllens tidligere og fremtidige Arbejde udtalte han: „Studiet af Vindens Arbejdsevne er ligeledes afsluttet og offentliggjort i „Forsøgsmøllen“ II. Studiet er taget saaledes op fra Grunden af . . . at hele denne Sag tør siges at være afklaret, ikke alene for Møllers Vedkommende, men ogsaa til Beregning af andre Ting, hvortil forskellige allerede have benyttet den . . . Det er fremgaaet af disse Undersøgelser, at den 4-vingede Mølleform, som i Tidernes Løb har udviklet sig, mere ved en Evolution end ved Forsøg eller Forstaaelse, viser sig at nærme sig til et Ideal. Dette ses at være opretholdt mest ensartet og rent af de konservative Hollændere, hvorimod mangfoldige Møller her i Landet have fjernet sig meget fra Idealet, idet man formodentlig har betragtet det for Pedanteri (for ikke at sige Overtro), at det skulde være nødvendigt at holde sig saa nøje efter de traditionelle Forskrifter. Nu viser det sig, at en lille Afvigelse kan gøre umaadelig Skade, ligesom det nu er fastslaaet, hvad Idealet maa kræve.“ Det udtales altsaa i denne Indberetning, at de egentlige Forsøg, som Bevillingen i sin Tid blev given til, Forsøgene over Vindens Arbejdsevne, ere afsluttede. Samtidig udtales der i Indberetningen, at der er et andet større Arbejde, som nu burde ligge for, nemlig med Hensyn til Elektriciteten, særlig ved Uddannelsen af Landmænd paa Forsøgsmøllen, som jo har en Mængde elektriske Apparater, til at kunne passe og benytte smaa elektriske Kraftmaskiner, der kunde

komme til Anvendelse rundt omkring i Landbruget, enten paa en enkelt Gaard eller inden for et mindre Omraade. Det er jo ganske vist noget nyt, og som ærede Medlemmer ville have set, mener den polytekniske Lærestanstalt ikke, at der i den Retning kan ventes gode og brugbare Resultater, men der vil jo blive givet Anledning til at undersøge den Sag nærmere i Sommerens Løb og til at føre nærmere Forhandlinger herom, saafremt det kunde anses for formaalstjenligt at stille Forslag om Bevilling til saadanne ny Forsøg. Altsaa, selve Forsøgene med Vindens Arbejdsevne, hvortil Bevillingen i sin Tid blev given, maa betragtes som afsluttede, saaledes at man nu ved, hvad Idealet for Møllerne er og bør være. (Afbrydelse). Ja, der er ganske vist Møllebyggere, som mene, at dette Resultat ikke er af større Betydning. Jeg maa dog samtidig udtale min Tak til det ærede Udvalg for, at det i Aar har ladet det blive staaende ved en Bevilling paa 10,000 Kr. Den ærede Ordfører antydede, at det havde været Tanken i Aar at fortsætte med at gaa længere ned, altsaa i Overensstemmelse med, hvad der skete i Fjor, atter at gaa 2,000 Kr. ned, idet man ved at fratage dette har undgaaet at hele denne Sag mulig kunde være bleven afsluttet ved en pludselig Revolution, som sikkert ingen af os ønskede skulde blive Afslutningen paa den gennem Aarene til den her omtalte Videnskabsmand givne Bevilling. Paa § 26 angaar Ændringsforslag Nr. 145 et Bidrag til Afholdelsen af Udgifterne ved Afholdelsen af en retrospektiv dansk Presseudstilling i Kjøbenhavn 1902. Jeg maa naturligvis være det ærede Udvalg meget erkendtlig for dets enstemmige Tilslutning hertil. Forslaget Nr. 146 angaar Bidrag til Opførelsen af en Handelshøjskole i Aarhus. Det har ikke vundet det ærede Udvalgs Tilslutning, og vi have af den ærede Ordfører hørt, hvilke Motiver det har haft dertil. Der er i Aarhus samlet en Sum af 75,000 Kr. til en saadan Bygning; paa Skolen skulde der gives et etaarigt Kursus for unge Handelsmænd som en videre Udvikling af Handelsskoler, Aftenskoler, der holdes rundt omkring i Provinsbyerne under Ledelse af de stedlige Handelsforeninger. Foruden den indsamlede Sum har man af Aarhus Byraad modtaget som Gave en Grund, som Byraadet har vurderet til 40,000 Kr. Andragendet til Regeringen gik ud paa, at Staten ligeledes skulde bevilge 75,000 Kr., saaledes at man fik 150,000 Kr., hvilken Sum efter Overslaget